

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfote yie yie me

Ti do kenye ke tú dɛɛ te ke sɔkɛsɔkɛ yi bo ke kutenku naati tipiiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi do nke di otɔu muwɛrimu ŋo kperɛ yĩnke,

Ti do kenye ke tú isɔkɛ ɔɔ nyo di peite koo mɔũ wee wɛnte ke ndo bɛɛ itɛ koo wuu, ke yɛ ti bo yĩme ke nkari ke dɛ tinaati ke ti naa tiɔɔti, ke ba nde ti me mba yo mesemme, oniti ti dɛ ŋmanti, dɛɛ tú ketɛ,

Ti do kenye ke tú oniti ne oniti ŋme, ti tũ mbo nde mu titɔbe, ociĩri nde okperi ko okperi dɛ ociĩri, ke yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ nde cooti yĩnke,

Ti do kenye ke tú initi wuo nyimɔu do kenkàri ke naati keyɛ itɔbe kpei,

Ti do kenye ke tú initi wuo kutenku yandú dɛneni dɛpatri kɛparku dɛ myɛɛke ne oniti ba we, kó dɛyetri ke tú oniti pokua oniti dɔua, ɔmɔũ yi cãã nne otɔu; ke dɛɛ te ke iwuo nyimɔũ do nkewɛnne ke mpĩ kɛbeu ne dɛ bo naatime tipiiiti timɔũ,

Ti do kenye ke tú yehɛke ye mɔũ ye kari kɛwɛnne mu kutenku yandú ko dɛtĩnni kɔbe ketú ti do ke nde menke weti dɛɛ cɛnke tukune oniti kó mufommu ne o borime,

Ti do kenye ke tú ti bo wɛnne me dinnu maɔĩmaa dɛɛ tukune oniti kó mufommu byɛke dɛɛ bo nte ke ti baa yete kuce,

Iwuo nyimɔũ kó dɛtinnɪ dɛdyɛɛɛ piɛku ke heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ ne itensaake imɔũ do nkewɛnne dɛnuu kɛpĩ ndɛpatri dɛi ko tinaanti ne i yemme kɛpã itɔbe itye nde yĩnke ke nyɛ dɛɛ túme oniti ko mufommu yehɛke yemɔũ dɛwɔme; oniti ba we, a cɛnke bo dɛl hei, a do nke ti nyɛ ke ti kpenni.

Ditanfɔtri 1

Oniti ti pɛi nde omɔũ yi kɛpatri otɔu, ke yɛ oniti ba we, o yi do nne fehɔfe; o mɔkɛmu mɛcii kehã meyemme. Ti tú ne do kenye ti tɔbe mbɛ ke yie mii ba nkwuo ko otɔu ɔau.

Ditanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o pɛia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnke tú wee boti, a feu tɛkote dɛbɔ ndaa, a dɔu nkuyie mmaku botinkua nkua, a tũ ŋwee pɛɔtik boti cɛn kaa, a kari ke yũmpuraa, a do nɛdawanfɛ nɛɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi do ŋomɔũ bo ɔa ciite a kperɛ yĩnke.

Ke wɛtike, ba kaa hei túdɛi ke domme, omɔũ yi do ke nda kɔɔnne ke ŋmanti o bo ɔa byɛeti a yienni mee kpei noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ditanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi ɔo nke ɔaa kakii ke nmanti o bo ɔa tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omoɔ yi ɔo nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke no senni; oniti me nyi moke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omoɔ yi ɔo mbe no ɔuku sɔntike fepaɔpyefe tɛme, no me nyi ɔo nke nfɛuri kukpetinku kɔmme ke cɛrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeeke a ɔo kenyɛ ɔee ci ne ɔee yi ci koomoɔ ba ɔa soute.

Ditanfɔtri 7

Ɔikotinu tu timoɔ ko kuɔɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitidou onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, ɔikotinu ɔii o kañke.

Ditanfɔtri 8

Koomoɔ sente ɔikotinu ke ɔaa wɛnte, a baa yi huɔi huɔi; a bo o to tibeenti nti ke ɔe ko tinaantii ke nku.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepɔ nomɔu ko o kpetine yoo ko o ɔenne ɔiheɔ.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be ɔaa yu tibeenti yoo be ɔa pi nne timati, ɔibeentinni koɔe ɔo nke ɔaa bekemu ke ya ɔeɔomme ke ne na ke tikwuɔ.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tu omoɔ caare ke mu nyi o bekene keya ke mommwɔɔ nme yoo siyaabisi nsi o tu mmu yi yɛ timati tibeenti ti bo tibate.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke so nke ɔikotinnu ko ɔipatri yi tu ɔe ci, a yi ɔo nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe ɔo nkeyetoo keywɔɔ na to ɔeyinke be ɔoke baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omoɔ yi ɔo nketa we yi te tiinaan ti myeeke, keyɛ, ɔe so me nyi kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Ɔikotipatri me nnaa mmu kekpa nɔeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔome kaa pɛnsiri ɔii hei a kaɔi.

2. Kaa me nyite kekote kee byeeke, ba ɔiihei kece, nkeɔee a bo na kekonnimu na cyee, a ɔo ɔiimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Kε bε qaa dɔ mɛyɛi kε qaa harinε ba a yi mɔkε dɪfɔtɔɔ a bo na keyitε kekɔtε kesɔrε a mε ndɔ diiheɪ; dε kó dɪheɪ kɔbε mε nyi dɔ nke qaa beti.

2. Bε mε nε yi yē kaa yeke kε bε dɔ kwuɔ nne tipiiiti timɔũ, bε nda wuo kaa dɔɔri a dɔmε.

Ditanfɔtri 15

1. Fɔ nɔniti, a ba nfou kε bo kε yi yē a boti tuku.

2. Omɔũ yi dɔ nke yetenε sɔntikε nɔtɔu o ko kuboti tuku; kε weemε nne dɔ nε omaa o bo namu kε naanne kuboti tuku.

Ditanfɔtri 16

1. Oniti, kaa cēnke baa nkεdee, a bo na kεpwoke yoo a yenke a mε ndɔwe kε dɪ hānne tɛcyɛtε. Oniti nε o poku, omɔũ yi dɔ kensei otɔu fεnɔnfε kε nkemmune dɪ bo yate dɪiyie kε nsa kε dɪborimε yi maa.

2. Onitidɔu nε oniti poku kε bε ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tεnkε yi dɔ kε nkɔɔ kε firi bεcwooke kεfi kε dε fi.

3. Ne yaaro tɛcyɛtε tεε baa kóti kε tɛcyɛtε yi bo kunaamunku yi bo kuboti mε nyi bo.

Ditanfɔtri 17

1. Oniti ba we, a bo amma ndaa, dɪ sūmaa, omɔu yi dɔ nke nkɔɔnne otɔu o kperε yīnkε.

2. Omɔũ yi dɔ nke sɔntε kefeetε otɔu kperε nε muwērmu.

Ditanfɔtri 18

Oniti ba we, omɔũ yi dɔ nke nda kɔɔnne a yemmε mε n̄ati kpei; omɔũ ba nda kɔɔnne a dɔummε kuu nyeinku yoo a feumε muu ntentaa yoo a yi dɔummε kuyie maku amε nyi feumε mutaā mamu kpei kaa dɔ ketikε, a bo youmu kuyiendɔummu maku kó mεborimε kε twotε mεtemε; a bo amaa ndaa, di sūmaa, dɪkɔmbɔɔti yi dɔ nke ndwo dɪ bo ndɔummε dɪkó kuyie dɪdɔku yoo dɪ ndaku mεkwuɔ ndɪ bɔkε kεpaā nsikoo bεcirbε, kε haa dɔkó yebaa nke twonko itye ndɪbi, ba oniti kaa bó kεε byεεkε.

Ditanfɔtri 19

Ba we, kaa yemmε hāti a bo na kε ti bεimmu omɔu mε mba na kε qaa kɔkenε tiyīnkε; ba we, a bo na kebeke a dɔti n̄a nintε kεε byεεkε, kε ti two n̄a mε ndɔwe nε a nintε tii naanti kó kuboti.

Ditanfɔtri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kεwēnne ketiinne a kɔbε a mε ndɔbε kε dɪ nake dɪ kpeti; a bo namu kε mbo dɪtinni a mε ndɔri myēēkε, dɪndɪ yemmε cēnke ba n̄a tiyεiti, dɪ cēnke ba ndɔri mɛyɛi.

2. Omɔu yi dɔ nke tannε otɔu dɪtɪn ni mari myēēkε nε muwērimu koo yemmε yi dɪdɔ.

Ditanfɔtri 21

1. Oniti ba we, a dɔ nke ndakemu a hei kó mufommu byεεkε kó tinaanti ba kaa yi ha dɪtɪnni dɪi tɔ kutenku dɪmyēēkε; a dɔ kε ntee n n̄emu bεε pī nne dɪmɔũ dɪ kó dɪyetri.

2. Ba we, a bo namu, kε nsa kaa kɔbε cεnkε qaa dεite, kεmpī n̄a hei bo ncenti mεε boti kε dε nsie mutɔmmu yīnkε.

3. Bekpaatibe do ke ndɔɔri siheikembii do mɛɛ borime dihei myɛɛke; yɛpate yɛɛ tu ndo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkebɔke ba mbo, ke na keceete ditinni kotri kekanne dipanni. Deko mupaticɔrimu monni, omɔu yi do ke nkɔɔnne otɔu ke fiinko o yemme, keyɛ dihei ko meborime yi tu omɔumaa kɔmmɛ, omɔũkoo nmeɛte me nyi tu otɔũ kou.

Ditanfɔtri 22

Oniti ba we, fɔ teheikembite a tɛnke yi do kewɛte ke nsenni nacyɛɛ; tidawanti yi kpa a nne do nke yetoo kemɔɔte a kpere kepete itye nyii bo nte kaa na kenye dɛɛ ci ne dɛɛ yici; demɔũ memme dɛɛ bo nte kaa naa noniti keye a fɛi yekeke tũ ndo nke ntee nyetɔbe dedɛbyeɛke. Oniti, kaa me nyi cote be ɔɔ yi ndaa too titɔuti.

Ditanfɔtri 23

1. Ba we, a do nke mmɔke mutɔmmu na pimmu, ke waa na dɔmu ke mpɔ ke de daa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.

2. Bɛɛ pɔ mutɔmmu mamumaa ke bekuute ma, be tɔnfeinti do nke mmamu.

3. Wee cɛnke pimmu mamu, o do nke cu o kɔnyonku; keyɛ dɛɛ bo nteme koo na ke nfou ne o cyɛte kɔbe ke ba naari.

4. Ba we, kaa do a bo namu kewɛnnene betɔmpitibe tɔbe ke di hɔnne yentɔntire ke nmɛ ndinuu kefeete dɔmaa.

Ditanfɔtri 24

Oniti ba we, a do nke nii cute mutɔmmu kehompe kekɔte tikweiti; a yi do nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute be me mbaa keete a diiti.

Ditanfɔtri 25

1. Oniti ba we, a do nke nfou ke de wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ ne na cyɛte kɔbe; a ne bo na kaa fommu nmenni kaa yimɔke a yommaa a yi mɔke tiyaati, a yi mɔke a dɔudɛ, kaa me mmɔ na ba na ketaa namaa. Wee mɔnte mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okudɔu, opokoti yoo odakoti, ticite dekewe, wee cenbo mesemme myɛɛke be yi do nkɔ yoo demyɛke koo nfɛuri.

2. Ti do nke do kenye tisaponyɔti ne tibi kpei mesaaibi imɔu: opopɔpɔri kpeia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi do nkensenni.

Ditanfɔtri 26

1. Oniti ba we, a do nkentye, ke na kepete mɛcii. Omɔũ yi do nkeyieeti ke na ketanne o bire dakɔɔri sampɔu. Ibi imu demare yi do nke baa ta deko dakɔɔri. Dakɔɔribe bebebii bɛɛ myɛke mutɔmmu do nkepite tipiiti timɔũ ndi; bɛɛ ko yɛpate kpente kpenke ke do mbɛɛ ta dakɔɔri odyɛewe bemɔu be bo na ketamu ke be cɛnke do.

2. Dakɔɔri do nketwo ndɛbire itye nke de benke de bo ime kenaa noni ti keyɛ oniti ba we, a do nke nkpeni ti mufommu myɛke. Dakɔɔri do nkedɔɔ ke benitibe kee betɔbe tũmu ke bonkune beyemme kekwuɔ mbetɔbe mesemme, ke iboti imɔũ kutenku yandũ ndo itɔbe, ke initiboti kutenku yandũ ko ditinni didyɛeri dii me nari ke do kepau nyekpare ke dii na ke yepau nke kutenku narke tipiiti timɔũ.

3. Ibi yembe bɛɛ dɔke do nkenyɛ weti weti bebi do nkepete iitye ne i do nkebebii muutɔmmu.

Ditanfɔtri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɔa bantene a ko kuboti kó meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifɔnni, nte ɔikútri me ndomme. A ɔo mbee ɔaatwoɔ mecii kaa munkee metwo mbetɔbe ke kutenku nnaati keɔimɔũ ɔipete mesaa.

2. Be tú oniti centine ɔo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpĩnne mu o mu nyo nne.

Ditanfɔtri 28

Ɖipatri ɔidyɛeri ɔii ntú ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke memme ɔɔke ti ba na kepete mesaa.

Ditanfɔtri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɔaboti yoo ɔitinni a bo ɔii myeẽke a nyẽ kaa poo ɔamaa ndi.

2. Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu o yi ɔo ke bee wee ɔɔre omɔmmwɔɔ, keyẽ oniti ne oniti ɔme ke ti ɔo nkenvari ke wẽte keɔe titɔbe.

3. Fɔ wee yi ɔo mekɔomme a bo ntũ seĩnme kutenku yandú kó ɔipatri ɔidyɛeri me nyẽ nde ndomme.

Ditanfɔtri 30

Ɖipatri ɔi myeẽke, tinaanti mati yiɔo ke ndonne ɔihe i mari, ɔitĩnni mari yoo oniti ɔo o tisenkri, kennau kewãa ɔwãa, ke faari faari ke hati bɔkebɔke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandú.
